

Tornion kaupunki
kirjaamo@tornio.fi

7.2.2025

Kuuleminen, tornion kaupunki, Martimo, tuulivoimaosayleiskaava ja ympäristövaikutusten arviointi

LAUSUNTO TORNION MARTIMON TUULIVOIMAYLEISKAAVASTA JA YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINNISTA

Martimon tuulivoima Oy suunnittelee tuulivoimahanketta Tornion Martimon alueelle, jonne laaditaan tuulivoimaosayleiskaava. Hanke sijoittuu noin 36 kilometriä Tornion keskustaaajamasta koilliseen. Kaava-alueen pinta-ala on noin 11 500 hehtaaria. Tavoitteena on mahdollistaa Tornion Martimon alueelle enintään 70 kokonaiskorkeudeltaan 300 metriä olevan tuulivoimalan ja niihin liittyvien huoltoteiden, maakaapeleiden ja tarvittavien sähköasemien rakentaminen laatimalla MRL 77 a §:n mukainen oikeusvaikutteinen yleiskaava, jota voidaan käyttää suoraan tuulivoimalan rakennusluvan myöntämisen perusteena.

Hankkeessa tarkastellaan kolmea vaihtoehto, VE0 hanketta ei toteuteta, VE1, 64 tuulivoimalaa, kokonaisteho enintään 640 MW, VE2 70 tuulivoimalaa ja 700 MW, VE3 49 tuulivoimalaa, 490 MW. Sähkönsiirrolle vaihtoehtoja on kolme.

Hankkeen ympäristövaikutukset arvioidaan yleiskaavoituksen yhteydessä. YVA-selostus on osa kaavan valmisteluaineistoa.

Komissio esittää seuraavat huomiot keskittyen rajanylittäviin vaikutuksiin ja niiden arviointeihin:

Komissio pitää puutteena, että hankkeessa ei ole toteutettu rajanylittävää kuulemista, ei myöskään rajajokikomisssiolta ole pyydetty lausuntoa.

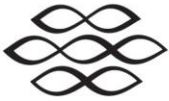
Hankkeen maisemavaikutukset ulottuvat rajanylittävästi Ruotsin samoille kyläalueille kuin sen vieressä sijaitsevasta Tornion Karhakkamaan tuulivoimahankkeessa. Näistä hankkeista yhdessä aiheutuu rajanylittäviä kumuloituvia maisemavaikutuksia tuulivoimaloiden määrän kasvaessa.

Komissio haluaa tuoda tässä yhteydessä esiin, että Luonnonvarakeskuksen johtaman seitsemän maan kansainvälinen työryhmä on laatinut suosituksia tuulivoiman hyväksyttävyyden parantamiseksi. Suositusten mukaan eri tuulivoimahankkeiden yhteisvaikutukset tulisi arvioida kokonaisuutena, jotta voidaan huomioida niiden elinympäristöjä pirstova vaikutus. [...] Tulisi myös soveltaa lieventämishierarkiaa, eli välttää tuulivoiman sijoittamista arvokkaille alueille [...]. Paikallisyhteisöt tulisi osallistaa alusta saakka ja etusijalle tulisi asettaa ne, joihin tuulivoimahanke vaikuttaa eniten. (LUKE, Poliitikkasuositus, 17.10.2024).

Näkymäanalyysien mukaan Ruotsin puolella Kukkolaforseenilla sekä Korpikylästä Risuddeniin voimaloita näkyy hankevaihtoehdosta riippuen 70-49 tai 64-38 kpl.

(https://www.ymparisto.fi/sites/default/files/documents/Liite%204%20Martimo_Nakemaalueanalyysi.pdf)

Kaavan havainnekuviissa on mukana ainoastaan Kukkolaforseen Ruotsin puoleisista alueista, jonne maisemavaikutuksia kohdistuisi, vaikka näkymäanalyysien mukaan voidaan tunnistaa

muutakin alueita Ruotsin puolella, jolle tuulivoimalat selvästi näkyvät. Tätä vaikutusarvioinnin tarkastelun rajausta ei ole asiakirjoissa perusteltu, ei myöskään miksi hankkeessa ei ole kuultu Ruotsia rajanylittävistä vaikutuksista, Kukkolan ja muiden Tornionjoen alueiden osalta. Havainnekuvat, nro 12 Kukkola, Ruotsi:
https://www.ymparisto.fi/sites/default/files/documents/Liite%206%20Martimo_Havainnekuvat%20osa%202.pdf

Komissio toteaa, että hankkeen vaikutusten tarkastelua tulisi täydentää huomioiden rajanylittävät vaikutukset ja Ruotsin puolella olevat riksintresse-alueet, tunnistaa vaikutusten merkittävyydet samoin kriteerein kuin Suomen puolella, sekä arvioida maiseman osa-alueiden sietokykyä usealle suurelle tuulivoimalahankkeelle Suomen rajan tuntumassa.

Komissio huomauttaa, että rajajokisopimuksen tarkoituksena on mm. turvata vesienhoitoalueella kummankin sopimuspuolen mahdollisuudet rajajokien tasapuoliseen käyttöön rajaseudun etuja edistävällä tavalla. Sopimuksen soveltamisalaan kuuluvat mm. luonnon- ja kulttuuriarvojen suojele, joihin maisemakysymykset sisältyvät.

Lausunnon on valmistellut komission sihteeri Annika Sallisalmi. Komissio on hyväksynyt lausunnon sähköpostimenettelyllä 7.2.2024 mennessä. Lausunto on tallennettu ACTA-diaarihallintajärjestelmään.

Suomalais-ruotsalainen rajajokikomissio

Liite Näkymäanalyysit, vaihtoehdot VEO1, 2 ja 3

TIEDOKSI Haaparannan kunta
Övertorneån kunta
Norrbottenin lääninhallitus
Suomen ympäristökeskus SYKE